

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВСП «ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ», КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ

IMPERATYV PL SPÓŁKA Z OGRANICZONA ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
(ТОВ «ТОРГОВИЙ БУДИНОК ІМПЕРАТИВ», ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)

MILTON FRIEDMAN UNIVERSITY (БУДАПЕШТ, УГОРЩИНА)

VILNIUS UNIVERSITY, DEPARTMENT OF ACCOUNTING AND AUDIT (ВІЛЬНЮС, ЛИТВА)

ТОВ «ХЛАДОПРОМ»

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

III Міжнародної науково-практичної конференції

«ВІДНОВЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ, ПРІОРИТЕТИ, ПРАКТИКИ»

2025

Харків,
3 квітня 2025 року

УДК 338.246.88
М 74

Редакційна колегія:

Гурова Капіталіна – в. о. директора, к. е. н., доцент, Заслужений працівник народної освіти України.
Савченко Ілля – заступник директора з навчально-методичної роботи, к. держ. упр., доцент.
Болотова Тетяна – завідувач відділення економіки та бізнесу, к. е. н., доцент.
Гібкін Кирило – завідувач відділення харчових технологій та сфери обслуговування.
Золотухіна Олена – заступник директора з навчально-методичної роботи.
Кулінченко Сергій – голова ради студентського самоврядування коледжу.
Домбровська Світлана – в. о. проректора з наукової роботи Національного університету цивільного захисту України, д. держ. упр., професор, Заслужений працівник освіти України.
Барішевський Олексій – Голова Наглядової ради ТОВ «ХЛАДОПРОМ».
Ніколенко Борис – директор ТОВ «Торговий будинок ІМПЕРАТИВ», Imperativ PL Sp. Z o.o, (Варшава, Польща).
Peter Szatmari – Dr., проректор з загальної роботи та зав'язків з громадськістю Milton Friedman University (Будапешт, Угорщина).
Rasa Subacienė – Dr., завідувач кафедри обліку та аудиту Вільнюського університету, професор (Вільнюс, Литва).
Чумак Оксана – завідувач кафедри економіки та бізнес-технологій Державного університету «Київський авіаційний інститут», д. е. н., професор.

Рекомендовано до оприлюднення Педагогічною радою ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (протокол № 9 від 26.03.2025 р.).

Збірник тез доповідей містить матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики», в яких розглядається основні напрями створення умов для модернізації національної економіки, розробити підходи до формування політики модернізації економіки та пропозиції щодо механізму її реалізації.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей та повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редакційної ради збірника.

М 74 **Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики».** – Харків : ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2025. – 226 с.

© ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2025.

4. Коваленко, І. П. (2022). "Роль хмарних технологій у забезпеченні гнучкості бізнесу". Журнал економічних досліджень, 15(2), 45-60.
5. Мороз, С. А. (2023). "Автоматизація бізнес-процесів як інструмент підвищення ефективності". Вісник інформаційних технологій, 20(1), 78-92.
6. Аналітичний звіт "Тенденції розвитку цифрової економіки". (2022).
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. (2023). Макроекономічні показники.

Гібкін К. Р., аспірант,
Державний торговельно-економічний університет

РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАБІЛІЗАЦІЇ ГАЛУЗІ ПІСЛЯ ВІЙНИ

Туризм є важливою складовою національної економіки, здатною забезпечити стабільні надходження до державного бюджету, створення робочих місць, активізацію малого і середнього бізнесу, розвиток інфраструктури та зростання регіональної привабливості. Водночас ця галузь відіграє значну роль у формуванні позитивного міжнародного іміджу країни, виконуючи функції культурної дипломатії, міжкультурного обміну та популяризації національної спадщини. В умовах війни, що спричинила масштабні руйнування, соціальну нестабільність і вимушену зміну економічних пріоритетів, туристична галузь України зазнала глибокої кризи. Однак саме туризм, завдяки своїй мультиплікативній дії, може стати одним із важливих драйверів післявоєнного відновлення держави. Це потребує не лише відновлення матеріально-технічної бази, а й глибокої трансформації нормативно-правового поля, яке регламентує діяльність у сфері туризму. Реформування законодавчого забезпечення є необхідним кроком до ефективного управління галуззю та її адаптації до нових соціально-економічних реалій.

До початку повномасштабної війни в Україні нормативно-правова база, що регулює туристичну сферу, була представлена низкою законів, підзаконних актів, програм і стратегій. Основним документом залишався Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 року, який неодноразово зазнавав змін, однак загалом не відповідав викликам сучасного туристичного ринку. Крім того, діяли документи стратегічного характеру — Державна цільова програма розвитку туризму і курортів, Стратегія розвитку туризму та курортів до 2026 року, а також нормативні акти Кабінету Міністрів України та Міністерства культури та інформаційної політики [1].

Проте в умовах пандемії COVID-19, а згодом — повномасштабного воєнного вторгнення, було виявлено низку істотних проблем: відсутність адаптивних механізмів кризового управління, недостатня гнучкість правового регулювання, нечіткі інструменти підтримки галузі, відсутність координації між органами влади. З початком війни багато нормативних документів втратили актуальність або стали складними до реалізації через руйнування інфраструктури, міграцію населення, обмеження пересування та загрози безпеці.

Законодавство не враховувало реалії воєнного стану — зокрема, потребу в релокації туристичного бізнесу, створенні нових маршрутів із підвищеним рівнем безпеки, підтримці внутрішнього туризму як альтернативи зовнішньому, що майже повністю припинився. Водночас під час війни зростає актуальність розвитку соціального, волонтерського, військово-патріотичного та меморіального туризму, які не були належно врегульовані у правовому полі.

У післявоєнний період Україна стикається з новими викликами, що вимагають переосмислення ролі та функцій туристичної галузі в системі державного управління. Туризм може стати потужним інструментом економічного відновлення, соціальної реінтеграції населення, збереження культурної спадщини та зміцнення міжнародного іміджу країни. Проте реалізація цього потенціалу неможлива без глибокого реформування чинної нормативно-правової бази, яка має відповідати новим умовам і завданням [2].

Передусім необхідно створити чітке правове поле для діяльності туристичних операторів, агентів, гідів та суб'єктів суміжних галузей в умовах післявоєнної трансформації країни. Законодавство має враховувати такі аспекти, як стимулювання інвестицій в галузь, розвиток безпечного туризму, підтримка внутрішнього туристичного потоку, зокрема соціального та регіонального туризму.

Окремо варто акцентувати на необхідності адаптації українського законодавства до європейських стандартів, що є важливою складовою процесу євроінтеграції. Доцільно використати досвід країн, які вже проходили через етапи післявоєнної відбудови та реорганізації туристичної сфери, зокрема — держав Центральної та Східної Європи.

Також реформування має передбачати розвиток нормативної бази у сфері військово-меморіального туризму, правове забезпечення екскурсійної діяльності в умовах реконструкції територій, запровадження механізмів електронного врядування та цифрової трансформації галузі.

Реформування нормативно-правового забезпечення туристичної галузі в післявоєнний період має базуватися на системному підході, орієнтованому на довгострокову стабілізацію та розвиток. Пріоритетними мають стати напрями, які здатні забезпечити відновлення туристичної інфраструктури, підтримку суб'єктів господарювання, безпеку туристичної діяльності та відповідність європейським стандартам.

Насамперед, важливо запровадити спеціальні режими державної підтримки для туристичного бізнесу, які можуть включати податкові пільги, державні дотації, пільгове кредитування, грантові програми та механізми компенсації збитків, спричинених війною. Такі інструменти повинні бути закріплені на законодавчому рівні для забезпечення прозорості та доступності.

Другим важливим напрямом є спрощення дозвільних і регуляторних процедур, зокрема ліцензування, сертифікації та контролю за якістю туристичних послуг. Це дозволить знизити адміністративне навантаження на бізнес і стимулюватиме його активізацію, особливо в регіонах, що зазнали значних руйнувань [3].

Третім пріоритетом виступає нормативне забезпечення розвитку військового, меморіального та патріотичного туризму, який у післявоєнний період набуде особливого значення для збереження національної пам'яті, формування громадянської ідентичності та міжнародної підтримки України.

Необхідно також забезпечити цифровізацію туристичної галузі — через створення єдиних державних реєстрів туристичних об'єктів, онлайн-систем бронювання, електронної акредитації гідів і операторів, інтеграції з платформами електронного врядування. Для цього потрібно прийняти відповідні законодавчі та підзаконні акти.

Окремий напрям — стимулювання державно-приватного партнерства у відбудові туристичної інфраструктури, що передбачає розробку спеціальних правових умов для участі бізнесу в реконструкції готелів, об'єктів культурної спадщини, транспортної мережі та рекреаційних зон.

Комплексна реалізація цих напрямів забезпечить створення сучасної, ефективної та стійкої моделі управління туризмом, здатної реагувати на виклики післявоєнного періоду.

Реалізація комплексного реформування нормативно-правового забезпечення туристичної галузі в післявоєнний період має потенціал стати одним із важливих чинників економічного зростання, регіонального розвитку та соціальної стабільності в Україні.

Оновлене законодавство дозволить створити сприятливе середовище для відновлення та функціонування туристичного бізнесу, а також залучити іноземні та внутрішні інвестиції [4].

Серед ключових очікуваних результатів слід виділити:

- підвищення інвестиційної привабливості туристичної галузі завдяки прозорим і стабільним умовам ведення бізнесу, податковим стимулам та державно-приватним ініціативам;

- відновлення зайнятості та активізація малого і середнього підприємництва, що сприятиме соціально-економічній реінтеграції населення, особливо в постраждалих регіонах;

- створення сучасної, безпечної та інклюзивної туристичної інфраструктури, яка відповідатиме міжнародним стандартам і потребам різних категорій туристів, зокрема внутрішніх, культурно-пізнавальних, оздоровчих і меморіальних;

- цифровізація та прозорість у сфері туризму, що забезпечить ефективний моніторинг, статистику, взаємодію суб'єктів галузі та доступність послуг для споживачів;

- зміцнення міжнародного іміджу України як країни, яка не лише відновлюється після війни, а й демонструє відкритість, культурну унікальність і високий рівень сервісу.

У довгостроковій перспективі оновлена нормативно-правова база сприятиме створенню сталого туристичного середовища, яке підтримуватиме розвиток регіонів, збереже культурну спадщину та сприятиме інтеграції України до європейського туристичного простору.

В умовах повоєнного відновлення України туризм може стати потужним каталізатором економічного зростання, соціального згуртування та міжнародної інтеграції. Проте для реалізації цього потенціалу необхідною умовою є глибоке реформування нормативно-правового забезпечення управління галуззю. Досвід війни засвідчив недостатню адаптивність чинного законодавства до кризових обставин, його фрагментарність та застарілість, а також обмеженість у механізмах підтримки бізнесу та стимулювання розвитку галузі.

Реформування законодавства має ґрунтуватися на принципах сталого розвитку, безпеки, відкритості, цифровізації та європейської інтеграції. Пріоритетними напрямками виступають спрощення регуляторних процедур, підтримка малого і середнього бізнесу, розвиток нових видів туризму (зокрема військового та меморіального), запровадження державного стимулювання та розвиток державно-приватного партнерства.

Очікувані результати реформ — це не лише стабілізація туристичного сектору, а й його якісне оновлення, орієнтоване на внутрішній туризм, залучення інвестицій, створення нових робочих місць і покращення іміджу України у світі. Оновлена правова база має закласти основу для створення сучасної туристичної екосистеми, яка відповідатиме викликам післявоєнного періоду та сприятиме довгостроковому розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Про туризм і курорти : Закон України від 06.09.2017 № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 41. – Ст. 379.
2. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р // Урядовий кур'єр. – 2017. – № 54.
3. Богатирьова І. О., Колесникова К. В. Розвиток туристичної галузі України в умовах післявоєнної відбудови // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2023. – № 1(80). – С. 45–52.
4. Romanova I. Legal regulation of tourism in post-conflict countries: lessons for Ukraine // Journal of Tourism and Regional Development. – 2022. – Vol. 14, No. 2. – P. 88–97.

Вітрик І. В.	30
НАПРЯМИ МІНІМІЗАЦІЇ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	30
Вальковець А. С.	32
ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА: ТРЕНДИ, ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ	32
Вороніна К. В.	34
РОЗВИТОК ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ...	34
Габрійчук Я. В.	36
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ: АДАПТАЦІЯ ДО МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	36
Гібкін К. Р.	38
РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАБІЛІЗАЦІЇ ГАЛУЗІ ПІСЛЯ ВІЙНИ	38
Бабаєв І. О.	41
ІННОВАЦІЙНА ОРІЄНТОВАНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИКІВ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ В УМОВАХ РИЗИКІВ	41
Гончарова А. М.	44
МОДЕРНІЗАЦІЯ РЕСТОРАННОГО СЕРВІСУ В ГОТЕЛІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДУ	44
Зміївська І. В.	46
СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, ПЛАТФОРМНІ КОМПАНІЇ ТА ЇХ БІЗНЕС- МОДЕЛІ	46
Зубков І. О.	49
ЕТИЧНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ.....	49
Каплун В. М.	51
СУЧАСНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК ІНДУСТРІЇ 4.0 В УКРАЇНІ.....	51
Карпенко Н. М., Сафронкін О. М.	52
ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ	52
Когут М. О.	55
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ПЛАНУВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ МЕНЕДЖЕРА	55
Козій А. П.	57